

PBT-002-002301

Seat No. _____

M. Com. (Sem. III) (CBCS) Examination

November / December - 2018

Accounting for Managerial Decision

(Old Course)

Faculty Code : 002

Subject Code : 002301

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

- સૂચના : (1) દરેક પ્રશ્નની જમણી બાજુ ગુણ દર્શાવેલ છે.
(2) જરૂરી ગણતરી જવાબના ભાગરૂપે દર્શાવવી.

- 1 સિદ્ધાંત કમ્પની લિ. નું 30 જૂન 2017ના રોજ પૂરા થતા ત્રણ માસનું રોકડ 20
અંદાજપત્ર તૈયાર કરો. 1 એપ્રિલ 2017ના રોજ રોકડ અને બેંક સિલક
રૂ. 1,76,000 હતી.
વેચાણ કિંમતના અમુક ટકા લેખે માલસામાનની પડતર નીચે મુજબ હતી :
માલસામાન 40%, મજૂરી 10%, શિરોપરી ખર્ચ 20%.
ઉત્પાદન અને તૈયાર માલનો સ્ટોક નીચે મુજબ હતા :

માસ	ઉત્પાદન (એકમો)	આખર સ્ટોક (એકમો)
ફેબ્રુઆરી	8,000	2,000
માર્ચ	10,000	3,000
એપ્રિલ	12,000	1,000
મે	9,000	3,000
જૂન	10,000	2,000
જુલાઈ	12,000	4,000

વધારાની માહિતી :

- (1) એકમદીઠ વેચાણ કિંમત રૂ. 200 છે.
- (2) રોકડ અને ઉધાર વેચાણનું પ્રમાણ 1 : 4 છે.
- (3) ઉધાર વેચાણના 50% નાણાં વેચાણ પછીના મહિને, 40% નાણાં ત્યાર બાદ બીજા મહિને, અને બાકીના નાણાં વેચાણ પછીના ત્રીજા મહિને મળે છે.
- (4) દરેક મહિનાના અંદાજ વેચાણ માટે જરૂરી માલસામાનની ખરીદી તેના અગાઉના મહિને કરવામાં આવે છે. 50% ખરીદી રોકડેથી થાય છે. બાકીની ખરીદી પછી બે સરખા માસિક હપતામાં ચૂકવાય છે.
- (5) સમયગાળો : મજૂરી 1 માસ, કારખાના પરોક્ષ ખર્ચ 1 માસ.
- (6) 1 એપ્રિલ 2017ના રોજ એક નવું યંત્ર રૂ. 3,00,000માં ખરીદવામાં આવશે જેના નાણાં 20% ડિલીવરી વખતે અને બાકીના નાણાં ત્યાર બાદ એકસરખા માસિક 6 હપતામાં ચૂકવવામાં આવશે.

અથવા

- 1 (અ) એક કંપની બે વસ્તુ X અને Yનું ઉત્પાદન કરે છે અને વર્ષ 2017-18 માટે ઉત્પાદન બજેટ તૈયાર કરવાનું જણાવે છે. કંપની અર્ધ-તૈયાર માલનો આખર સ્ટોક કોઈ પણ મહિનાના અંતે ધરાવતી નથી. તૈયાર માલનો આખર સ્ટોક ત્યાર પછીના માસિક વેચાણના 50% રાખવાની કંપનીની પ્રણાલિકા છે. વર્ષ 2017-18 માટે કંપનીનો ઉત્પાદનનો અંદાજ નીચે મુજબ છે. વસ્તુ X – 30,000 એકમ, વસ્તુ Y – 37,500 એકમ. પડતર અંગે નીચે મુજબની વિગતો પ્રાપ્ત છે :

વિગત	X	Y
પ્રત્યક્ષ માલસામાન (એકમ દીઠ)	50	80
પ્રત્યક્ષ વેતન (એકમ દીઠ)	20	30
ઉત્પાદનના અન્ય ખર્ચ (ઉત્પાદનના ધોરણે ફાળવણી)	3,00,000	5,62,500

વર્ષ 2017-18ના શરૂઆતના 7 માસનો વેચાણ એકમોનો અંદાજ નીચે મુજબ છે :

	એપ્રિલ	મે	જૂન	જુલાઈ	ઓગસ્ટ	સપ્ટે.	ઓક્ટ.
X	1350	1650	2100	2700	3300	3300	2700
Y	4350	4350	3750	2800	2550	2550	2850

ઉપરની વિગતોના આધારે :

(અ) દર મહિને ઉત્પાદનના એકમો દર્શાવતું ઉત્પાદન અંદાજપત્ર અને

(બ) પ્રથમ 6 માસ માટેનું ઉત્પાદન પડતર દર્શાવતું અંદાજપત્ર તૈયાર કરો.

(બ) ટૂંકનોંધ લખો : શૂન્ય આધારિત અંદાજપત્ર.

5

2 વસ્તુ Mનું પ્રમાણ મિશ્ર નીચે મુજબ છે :

20

કિલોગ્રામ %	માલસામગ્રી	કિગ્રા.દીઠ ભાવ (રૂ.)
50	A	7.5
20	B	6.0
30	C	15

કુલ દાખલ કરેલ કિલોગ્રામના 10%નો પ્રમાણ બગાડ ઉત્પાદન વખતે છે. વસ્તુ Mનું ખરેખર ઉત્પાદન 3,600 કિગ્રા. હતું. માલસામગ્રીની ખરેખર વપરાશ અને પડતર અંગેની માહિતી નીચે મુજબ છે :

કિલોગ્રામ	માલસામગ્રી	કિગ્રા.દીઠ ભાવ (રૂ.)
2080	A	8.25
840	B	5.625
1280	C	14.25

તમારે નીચેના વિચલનોની ગણતરી કરવાની છે :

- (1) માલસામાન પડતર વિચલન
- (2) માલસામાન ભાવ વિચલન
- (3) માલસામાન વપરાશ વિચલન
- (4) માલસામાન મિશ્રણ વિચલન
- (5) માલસામાન ઉપજ વિચલન

અથવા

2 એક કંપનીની નીચેની વિગતો પરથી નફા પદ્ધતિ મુજબ નીચેના વિચલનો ગણો. 20

- (1) કુલ વેચાણગાળા વિચલન
- (2) વેચાણગાળા કિંમત વિચલન
- (3) વેચાણગાળા જથ્થા વિચલન
- (4) વેચાણગાળા મિશ્રણ વિચલન
- (5) વેચાણગાળા પેટા જથ્થા વિચલન

અંદાજીત વેચાણ :

વસ્તુ A : 900 એકમો એકમદીઠ વેચાણ કિંમત રૂ. 50.

વસ્તુ B : 650 એકમો એકમદીઠ વેચાણ કિંમત રૂ. 100.

વસ્તુ C : 1,200 એકમો એકમદીઠ વેચાણ કિંમત રૂ. 75.

ખરેખર વેચાણ :

વસ્તુ A : 1,000 એકમો એકમદીઠ વેચાણ કિંમત રૂ. 55.

વસ્તુ B : 700 એકમો એકમદીઠ વેચાણ કિંમત રૂ. 95.

વસ્તુ C : 1,100 એકમો એકમદીઠ વેચાણ કિંમત રૂ. 78.

વસ્તુ A, B અને Cની એક એકમદીઠ પ્રમાણ પડતર અનુક્રમે રૂ. 45, રૂ. 85 અને રૂ. 65 હતી.

- 3 મૂલ્ય શ્રેણી સાંકળ વિશ્લેષણનો અર્થ અને મહત્ત્વ સમજાવી મૂલ્ય શ્રેણી વિશ્લેષણ 15
અને મૂલ્ય એન્જિયરિંગ વચ્ચેનો તફાવત સમજાવો.

અથવા

- 3 (અ) પ્રવૃત્તિ આધારિત પડતર નિર્ધારણનો ખ્યાલ સમજાવી પડતર સંવાહક અને 10
પડતર જૂથ વિષે નોંધ લખો.
- (બ) ટૂંકનોંધ લખો : લક્ષ્યાંક પડતર પદ્ધતિ. 5

- 4 (અ) વસ્તુનું આયુષ્યચક્ર અને પડતરનો અર્થ અને તેના વિવિધ તબક્કાઓની 10
ચર્ચા કરો.
- (બ) ગુણવત્તા પડતરમાં ગુમાવેલ તકોની પડતર વિષે નોંધ લખો. 5

અથવા

- 4 (અ) વ્યૂહાત્મક સંચાલન સમજાવી વ્યૂહાત્મક નિર્ણયને અસર કરતા પરિબળોની 10
ચર્ચા કરો.
- (બ) વ્યૂહાત્મક ત્રિકોણ વિષે નોંધ લખો. 5

ENGLISH VERSION

- Instructions :** (1) Figures to the right side indicate marks.
(2) Show necessary calculations as a part of answer.

- 1 Prepare a cash budget for three months ending on **20**
30th June 2017 from the following information of Sidhant
Co. Ltd. cash and bank balance as on 1st April, 2017.
Rs. 1,76,000.

The cost of goods in terms of percentage of the selling price
is as follows :

Materials 40%, Wages 10%, Factory overheads 20%.

The production and stock of finished goods are as follows :

Months	Production (Units)	Closing Stock (Units)
February	8,000	2,000
March	10,000	3,000
April	12,000	1,000
May	9,000	3,000
June	10,000	2,000
July	12,000	4,000

Additional Information :

- (1) Selling price is Rs. 200 per unit.
- (2) The proportion of cash sales and credit sales is 1 : 4.
- (3) 50% credit sales is collected in the month after sales.
40% in the second month after sales and the remaining
in third month after sales.
- (4) For anticipated sales of each month, necessary purchases
are made in the preceding month. 50% of purchases
are made for cash and the payments for the remaining
purchases are made in two equal monthly installments
there after.

- (5) Time lag : Wages 1 month, factory overheads 1 month.
- (6) A new machine costing Rs. 3,00,000 will be purchased on 1st April 2017. 20% payment will be done at the time of delivery and remaining is to be made in six equal monthly installments thereafter.

OR

- 1 (a) A company produces two products X and Y. **15**
 Company's policy is not to carry any closing WIP at the end of any month. However its policy is to hold a closing stock of finished goods at 50% of the anticipatory quantity of sales of the succeeding month. For the year 2017-18 the company's budgeted production is X – 30,000 units and Y – 37,500 units.

Particulars	X	Y
Direct Material (per unit)	50	80
Direct Labour (per unit)	20	30
Other manufacturing expenses (apportionable to each product based on production)	3,00,000	5,62,500

The estimated units to be sold in the first 7 months of the year 2017-18 are as under :

	April	May	June	July	Aug	Sept	Oct
X	1350	1650	2100	2700	3300	3300	2700
Y	4350	4350	3750	2800	2550	2550	2850

You are required to :

- (a) Prepare a production budget showing month wise number of units to be manufactured.
- (b) Prepare a summarized production cost budget for the first 6 months.

- (b) Write short note : Zero base budgeting.

5

2 The standard mix of product M is as follows :

20

Kg %	Material	Price per kg (Rs.)
50	A	7.5
20	B	6.0
30	C	15

The standard loss in production is 10% of input. There is no scrap value. Actual production for the month was 3600 Kg. Actual purchases and consumption of material during the month were :

Kg	Material	Price per Kg (Rs.)
2080	A	8.25
840	B	5.625
1280	C	14.25

You are required to calculate and present the following variances :

- (1) Material cost
- (2) Material price
- (3) Material usage
- (4) Material mix
- (5) Material yield

OR

2 Calculate the following variances from the information given below :

20

- (1) Total sales margin variance.
- (2) Sales margin price variance.
- (3) Sales margin volume variance.
- (4) Sales margin mix variance.
- (5) Sales margin sub volume variance.

Estimated Sales :

Product A : 900 Units, Selling price per unit Rs. 50.

Product B : 650 units, Selling price per unit Rs. 100.

Product C : 1200 units, selling price per unit Rs. 75.

Actual Sales :

Product A : 1000 units, selling price per unit Rs. 55.

Product B : 700 units, selling price per unit Rs. 95.

Product C : 1100 units, selling price per unit Rs. 78.

Standard cost per unit of product A, B and C was Rs. 45, Rs. 85 and Rs. 65.

- 3** Explain the concept of value chain analysis with its importance. Discuss the distinction between Value Engineering and Value Analysis. **15**

OR

- 3** (a) Explain the concept of Activity Based Costing. Write a note on cost drivers and cost pools. **10**

- (b) Write a short note on Target Costing. **5**

- 4** (a) Explain the meaning and various stages of Product Life Cycle Costing. **10**

- (b) Write a note on cost of lost opportunities in Quality Cost. **5**

OR

- 4** (a) Explain the Strategic management and discuss various factors affecting strategic decisions. **10**

- (b) Write a note on Strategic Triangle. **5**
